

Božanski govor koji je Bhagavān Sri Sathya Sai Baba održao 10. listopada 2005. godine
u Prasanthi Nilayamu

OBRAZOVANJE BEZ ODGOJA JE NEDOSTATNO

*Dobro obrazovanje je
ono koje poučava kako postići svjetski mir,
ono koje razara usko grudnost, i
ono koje potiče jedinstvo, jednakost i mirni suživot među ljudima.*

Biti dobro obrazovan ne znači samo pročitati brojne knjige, skupljati knjiško znanje i prenositi ga drugima. Nema smisla samo stjecati knjiško znanje. Time i vi možete postati knjiga. Pravo obrazovanje je ono koji potiče jedinstvo, jednakost i mirni suživot s vašim bližnjima. Čitanje knjiga i mjesečnika te postizanje knjiškog znanja je takozvano svjetovno obrazovanje. Mnogi ljudi na svijetu danas slijede samo ovu vrstu obrazovanja. Ali ono se ne može nazvati pravim obrazovanjem. Prava obrazovanost teče iz srca i zove se odgoj. Velika je razlika između obrazovanja i odgoja. Odgoj je temelj i osnova za sve vrste obrazovanja. Odgoj je pomoć – *ādhāra*¹, a obrazovanje je temelj kome se pomaže – *ādheya*². Ovi tekstovi koje čitamo samo nas obrazuju. Ali to je posve nedostatno. Moramo slijediti odgoj zajedno s obrazovanošću.

U *tretayugi* mudrac Vālmiki napisao je veliki ep *Rāmāyaṇu*. Ep je izronio iz velikog mudraca kao spontani izraz njegovih božanskih osjećaja. Tako je i ep *Bhāgavatam* sastavio veliki mudrac – *ṛṣi*, Veda Vyāsa. Ti veliki mudraci dali su oduška svojim božanskim osjećajima koji su izvirali iz dubina njihova srca u obliku takvih epova. Zato su ta djela postala besmrtna jer su poučavala vječne istine. Ona govore o božanskom životu i poruci velikih avatara. Skupili su ih veliki mudraci koji su sâmi imali viziju Boga.

Dok je Sītā živjela u šumi s Rāmom za vrijeme četrnaestgodišnjeg progonstva, Rāma ju je naučio mnoge stvari. Ona ih nikom nije otkrila, ali je vrlo pažljivo slijedila ta učenja. Nakon završetka progonstva, Sītā, Rāma i Lakṣmaṇa vratili su se u Ayodhyu gdje je Rāma bio okrunjen za kralja. Dani su prolazili. Jednog je dana Rāma pozvao Lakṣmaṇu i naredio mu da kočijom odveze Janakī u šumu i ostavi je na samotnom mjestu bez ljudskih naselja na obalama rijeke Gange. Poslušavši Rāminu naredbu, Lakṣmaṇa je ostavio Sītu u šumi i vratio se u glavni grad.

Mudrac Vālmiki je prolazio šumom na povratku u svoj pustinjački stan, vraćajući se s rijeke Gange gdje je obavio obredno kupanje. Do njegovih su ušiju doprle tugom prožete Sītine riječi. Saslušavši njezinu bolnu priču, on ju je utješio i doveo sa sobom u svoj pustinjački stan. Sītā je ondje provodila dane neprestano kontemplirajući o Rāmi i njegovoj veličanstvenosti. Kad ju je Lakṣmaṇa ostavio u šumi, bila je trudna. Nakon devet mjeseci rodila je blizance Lavu i Kušu. Pod njegovom i skrbništvom mudraca Valmikia koji je bio pun ljubavi, blizanci su izrasli u velike ratnike i hrabre Rāmine sinove. Jednoga dana Sītā se zadubila u kontemplaciju o Rāmi. Razmišljala je o sretnim danima koje je provela u njegovu društvu i osjećala se posve napuštenom naglim preokretom događaja. Jednom su se Lava i Kuša vratili u pustinjački stan i zatekli majku u suzama. Nisu mogli shvatiti razlog njezine tuge pa su je pokušali utješiti riječima: "Majko, zašto plačeš kad imaš tako hrabre sinove koji su jači od sâmoga Gospoda Rāme. Nemoj podcjenjivati našu snagu i hrabrost!"

1 *ādhāra* – dosl. vlasnik, posjednik

2 *ādheya* – ceremonijalna osnova svete vatre

Mudrac Valmiki koji je bio prisutan tom razgovoru između Site i njezinih sinova, savjetovao je Siti: "Majko, molim te da kontroliraš svoje emocije! Ova djeca nisu obična djeca. Ona su ne samo dobro obrazovana, već su sposobna donijeti prikladnu odluku nakon dubokog razmišljanja. Ona posjeduju snažan osjećaj razlučivanja te imaju analitičke sposobnosti."

Dok je Rāma vladao kraljevstvom Ayodhya, želio je izvesti obred *aśvamedayaga* koji se spominje u *Vedama*. Obredom se željelo uništiti sve neprijatelje i osigurati mir i napredak kraljevstva. Za tu svrhu odabirao se konj besprijekorne bijele dlake i zlatni pladanj s porukom svim vladarima zemlje. Pladanj s porukom bio je pričvršćen na konja. U poruci je stajalo da konja mogu zadržati oni koji su jaki, ako se usude to učiniti. U protivnom, trebaju prihvatiti vladavinu Rāme i platiti mu porez i doprinos, ili moraju nekud pobjeći. Konja su pustili da ide slobodno zemljom, a slijedila ga je velika vojska pod zapovjedništvom Śatrughne. Tijekom toga marša, porazili su nekoliko kraljeva i doveli ih pod Rāminu upravu. Dok je konj kojega je slijedila vojska tako hodao, jednog je dana naišao na pustinjački stan mudraca Valmikija. Blizanci Lava i Kuša ugledali su konja i vojsku koja ga je slijedila. Uхватili su konja, pročitali natpis pričvršćen na njegovom čelu i odlučili sukobiti se sa Śatrughnom i njegovom vojskom. Uzeli su konja i doveli ga do Valmikijevog pustinjačkog stana. Zatim su se vratili da se bore s onima koji su čuvali konja. U sukobu koji je nastao, blizanci su pobijedili sve svoje protivnike, jednoga za drugim.

Najprije su se sukobili s Bharatom i Śatrughnom. Oni su uložili veliki napor da uvjere blizance da se ne bore, rekavši: "Vi ste još djeca. Još se niste u životu susreli s nikakvim teškoćama jer ste zaštićeni ljubaznom brigom svoje majke i mudraca Valmikija. Molimo vas da napustite ideju o borbi s našom vojskom. Vratite se u svoj ašram. No ako ipak uporno želite boriti se s nama, mi smo spremni!" No nisu ih mogli nagovoriti da se vrate u ašram. Dječaci se uopće nisu bojali borbe.

Zato su odgovorili da su i oni spremni. Rekavši to, počeli su se boriti protiv Bharate i Śatrughne s pravom ozbiljnošću. Rāmina braća više nisu mogla svladavati kišu strijela koje su odapinjali Lava i Kuša pa su se onesvijestili. Vijest je došla do Rāme u Ayodhyu. Tada je Lakšmaṇa bio poslan da nastavi borbu. Ali i on se susreo s istom sudbinom, kao i njegova braća Bharata i Śatrughna.

Konačno je do Rāme doprla vijest da su dva mladića svladala njegovu braću i njihovu vojsku i da se žele sukobiti čak s njim. Sada Rāma nije imao drugoga izbora, već da sâm ,dođe na bojno polje sa svojom vojskom koja se sastojala od Hanumāna i drugih ratnika. Između Rāme i blizanaca došlo je do duge rasprave. Konačno su Lava i Kuša odlučili da svim snagama svladaju Rāmu, premda ih je on pokušao uvjeriti da ostave konja i odu kući. On se nije želio boriti s njima budući da su premladi.

Dok je trajao rat riječima između Rāme i blizanaca, do Site su doprle vijesti, da upravo započinje sukob između Rāme i njezinih sinova. Vijesti je donio Hanumān. Kad je to čula, Sītā je na tren sklopila oči i ugledala tijek događaja.

Jadikovala je: "Zašto je ta velika nesreća zadesila moje sinove? Mislim da će se oni htjeti boriti s Rāmom. Kako je Rāma velik i nepobjediv! S druge strane, kakve li snage u mojih sinova! Oni su djeca koja još uvijek ne mogu shvatiti posljedice ove strašne bitke, ako se budu borili s vlastitim ocem Rāmom. Koje li sramote!" Tako je ona bespomoćno jadikovala zbog tih događaja. Razmišljala je: "Rāma je plemeniti kralj i uzoran otac. On se neće boriti s vlastitim sinovima. On će ih maziti i grliti s mnogo ljubavi. Otac se nikad neće boriti s vlastitom djecom. On će ih poučavati vrlinama."

Sītā je Hanumānu ovako izrazila svoju bojazan: "Dragi sine, to su moja djeca, ali su i djeca Rāmacandre. Ali oni to ne znaju. Oni samo znaju da je Rāma poslao Sītu u šumu i tako joj nanio veliku patnju. Zato su odlučili boriti se s Rāminom braćom i njihovom vojskom, a ako bude potrebno, i sa sāmim Rāmom. Međutim, uvjeren sam da nije ispravno da se bore protiv Rāme. Samo Rāma će odlučiti hoće li me zaštititi ili kazniti. On me je izvrgnuo boli jer je takva moja sudbina. Sve je to za moje dobro. Djeca nemaju nikakve veze s tim. Ja se uopće ne žalim, niti ikoga okrivljuvam zbog svoje patnje. Što se zlato češće stavlja u vatru da se pročisti, ono postaje sjajnije. Tijekom toga procesa, njegov se sjaj sve više povećava."

I sâm Hanumān je bio neobično biće. On je velika duša. Dobro je poznat po svom unutarnjem miru, vrlinama i velikoj fizičkoj snazi. On se neobično razveselio kad je čuo Sītine svete riječi. Razmišljao je: "Majka Sītā je žena neobično kreposna. Nitko je ne može nadmašiti u vrlini."

Sītā je potrčala na bojno polje i savjetovala Lavu i Kušu da se povuku iz borbe rekavši: "Dragi moji sinovi, nije ispravno boriti se protiv vlastita oca. To je veliki grijeh. Njega treba poštovati, cijeniti i uvjeriti da prihvati vaše gledište. Ali ne smijete ga pokušati svladati boreći se protiv njega. Ludo je gajiti takve ideje! Bez obzira na prilike u kojima se nalazite, otac je otac i treba ga kao takva poštovati, a ne suprotstaviti se njegovoj zapovijedi. Draga djeco, u zabludi ste kad mislite da ste veliki ratnici i stručnjaci u umijeću streljaštva. Vi mislite da morate pobijediti svakog ratnika svojim umijećem ratovanja. Sve je to vaša arogancija rođena iz neznanja. Držite se podalje od takva ponašanja. Rāma je sâm Gospod Nārāyaṇa. On je Bog u ljudskom liku. Ne smijete se zaplesti u sukob s tako velikim Rāmom. Ako unatoč moga savjeta ipak odlučite boriti se protiv vlastita oca Rāme, ja više neću htjeti živjeti na Zemlji. Bit će me vrlo sram ako ću vas morati zvati svojim sinovima. Molim vas, nemojte se uplitati u tako strašne stvari." Tako je Sītā opominjala svoje sinove Lavu i Kušu.

Tada je Rāma shvatio da blizanci nisu nitko drugi, nego njegovi vlastiti sinovi. I oni su saznali da su se borili protiv vlastita oca i pa su odmah pali pred Rāmina stopala, moleći ga da im oprost.

Tako je Vālmiki sastavio veliki ep *Rāmāyaṇu* upravo onako kako su se događaji odvijali, bez izmišljanja ili umjetnog stvaranja događaja. Veliki mudraci i vidoci onih dana govorili su samo istinu.

Sri Rāma je uvijek slijedio dva principa – istinu i ispravnost. Cijeli njegov život bio je saga o tim velikim ljudskim vrijednostima. Ne samo da je ih slijedio, već je sve opominjao: "Govori istinu – *satyam vada*, slijedi ispravnost – *dharmam cara*." On nije samo riječima naglašavao dharmu, nego je riječi provodio u djelo. Od tada je postala tradicija indijske kulture svakodnevno pročitati jedan dio *Rāmāyaṇe*. Možda ste primijetili da i u našem ašramu postoji običaj pjevanja, to jest recitiranja o slavi *Rāmāyaṇe*, *Bhāgavate* i *Sapthasathi*, a posebno za vrijeme vedskog obreda *veda puruša sapthaha jñāna yajna* koji se održava svake godine.

Morate vjerovati u Boga. Ako popustite sumnji, čak i mali bljesak vjere koji imate, ugasit će se. Zato je vjera u Boga bitni preduvjet za svako ljudsko biće. Što znači riječ - *mānava* - čovjek? Ta riječ označava onoga tko vjeruje u Boga. Nažalost, danas čovjek sve više gubi tu vjeru. Bog ispunjava Svoju avatarsku misiju kroz medij ljudskih bića. Bitne naredbe koje Bog očekuje od čovjeka da ih sluša su: govori istinu - *satyam vada*, slijedi ispravnost – *dharmam cara*. Ali danas čovjek postupa protiv Božjih želja, iskrivljujući te principe pa on ubija istinu – *satyam vadha* i zatvara ispravnost – *dharmam cera*. Zemlja će napredovati samo onda kad ta opća sklonost promijeni smjer, a ljudi budu slijedili te principe na ispravan način. Istina je vječna. Istina je Bog, govorite istinu. Samo će vas istina zaštititi. Sutra ću tu temu objasniti s mnogo više pojedinosti.

Utjelovljenja ljubavi, Bog vas uvijek štiti, On ne kažnjava. Ljudi ne mogu shvatiti tu istinu. Zato pripisuju bezvrijedne emocije Bogu i okrivljuju Ga da nedužne ljude prisiljava na patnju. Objavljeno je nekoliko knjiga o Bogu, božanskosti i sličnim temama. Ali nijedna od njih ne slavi ljudske vrijednosti kao što to čini *Rāmāyaṇa*. Taj veliki ep preveden je na nekoliko svjetskih jezika, uključivši i ruski. To je najčitanije klasično djelo na svijetu. Neki ljudi koji nisu Indijci, ne samo da čitaju *Rāmāyaṇu* na svom materinjem jeziku, nego čak poštuju i cijene taj veliki ep.

Nedavno je prva dama Kazahstana, nekadašnje republike bivšeg Sovjetskog saveza, posjetila Prasanthi Nilayam i slušala moje predavanje o *Rāmāyaṇi* s velikom pažnjom i radošću.

Rāmāyaṇa se vrlo cijeni u nekadašnjim komunističkim zemljama. Ljudi tamo imaju čvrstu vjeru i odani su Rāminim principima i takvom načinu života. Nažalost, Indijci u tom pogledu još uvijek zaostaju. *Rāmāyaṇa* je veliki duhovni ep koji svatko treba pročitati s velikim poštovanjem i odanošću.

Bog voli sva ljudska bića. On nikoga ne mrzi. Zapravo, u kraljevstvu Božjem ne postoje izrazi kao što

su ljutnja, mržnja, nasilje i slično. Takvoga Boga punog ljubavi danas se kritizira na mnogo načina. Avatarska misija ima svrhu transformirati srca ljudskih bića. Morate znati prepoznati jednu činjenicu. Globalna transformacija ljudskih bića već je započela. Za kratko vrijeme primijetit ćete da će se ujediniti cijela ljudska zajednica i živjeti u miru i jedinstvu, držeći se ideala koje njeguje vedska molitva:

*Živimo zajedno, rastimo zajedno,
razvijajmo se zajedno u inteligenciji.
Živimo skladno jedni s drugima.*

Uvjeravam vas da je zlatno doba vrlo blizu. Osobna rivalstva, različitosti i mržnja prema bližnjima postat će prošlost u Bhārati, kao i u cijelom svijetu.

Utjelovljenja ljubavi, nitko ne može opisati Božju ljubav. Ako mrzite takvog Boga punog ljubavi, to je isto kao da mrzite sâmi sebe. Zato, svi volite Boga! Svečanosti *navarātri* i obred *veda puruša saptaha jñāna yajna* – bliže se kraju. Zadnjeg dana *yajne* bit će izveden obred *pūrnāhuti*.³ To je simbolični ritual kad ćete ponuditi svoje loše osobine svetoj vatri i izići iz nje čisti i sveti. Ponovno sve vas podsjećam da neprestano prizivate Božje ime – *nāmasmaraṇa*, bez obzira gdje ste i bez obzira na uvjete u kojima se nalazite. Nikad ne zaboravite tu snažnu moć prizivanja Božjeg imena. Činite to do svoga posljednjeg daha.

Bhagavān je završio Svoj božanski govor *bhajanom Rāma, Rāma, Rāma, Sītā* i *bhajanom Srimad ravikula*.

Izvornik: <http://www.sathyasai.org/discour/2005/d051010.html>

³ *pūrnāhuti* – dosl. žrtva koja se mora prinositi s punim srcem